

Til alle kommuner m.fl.

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Sagsnr.
2018 - 3520

Doknr.
636902

Dato
21-12-2018

Orientering om ændring af dagtilbudsloven – lov nr. 1529 af 18. december 2018 om obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder

Folketinget har den 13. december 2018 vedtaget lov nr. 1529 om ændring af dagtilbudsloven og lov om en børne- og ungeydelse (Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder).

Nærværende orienteringskrivelse beskriver i hovedtræk de større ændringer af dagtilbudsloven, der følger af den nye lov.

Loven kan findes her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205984>

Det fremsatte lovforslag med bemærkninger og bilag fra bl.a. udvalgsbehandling kan findes på Folketingets hjemmeside:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/l7/index.htm>

Ikrafttræden

Loven træder i kraft den 1. juli 2019.

Øvrig information

Med hjemmel i loven udstedes i 2019 en ny 'Bekendtgørelse om dagtilbud', som indeholder bestemmelser om tilskud mv. til forældre med børn i obligatorisk læringstilbud.

Bekendtgørelsen vil træde i kraft parallelt med loven den 1. juli 2019.

Børne- og Socialministeriet er i dialog med KL i forhold til at understøtte den praktiske udmøntning af reglerne i kommuner og daginstitutioner. Det forventes, at der på baggrund heraf fx vil blive udarbejdet svar på en række af de forventede mest hyppigt stillede spørgsmål.

Indhold

1. Indhold, formål og baggrund	2
2. Målgruppen for obligatorisk læringstilbud	3
2.1. Hvilke børn er i målgruppen?	3
2.2. Hvornår har et barn bopæl i et udsat boligområde?.....	3
2.3. Hvornår er man optaget i et dagtilbud?	4
3. Oplysning til forældrene	4
4. Hvilken daginstitution skal det obligatoriske læringstilbud foregå i?.....	5
5. Krav til det obligatoriske læringstilbud	5
5.1. Krav til indholdet	5
5.2. Krav til rammerne	6
5.3. Målrettede forløb for børn og forældre	6
6. Udmeldelse af obligatorisk læringstilbud	8
6.1. Hovedregel	8
6.2. Undtagelser	8
6.3. Udmeldelse efter rimeligt varsel	9
6.4. Retningslinjer for udmeldelse	9
7. Registrering af fremmøde og orientering til kommunen.....	10
7.1. Lederens registrering af fremmødet	10
7.2. Orientering til kommunen	10
8. Forældrenes forpligtelse og kommunalbestyrelsens afgørelse om standsning af børneydelsen.....	11
8.1. Forældrenes forpligtelse.....	11
8.2. Kommunalbestyrelsens afgørelse om standsning af børneydelsen ..	11
9. Forældres mulighed for at forestå indsatsen selv og kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse.....	12
9.1. Forældres mulighed for at forestå indsatsen selv	12
10. Tilskud mv. til forældre med børn i obligatorisk læringstilbud.....	14

1. Indhold, formål og baggrund

Med loven indføres et nyt tilbud til børn fra udsatte boligområder, som ikke er optaget i en daginstitution eller en dagpleje, når de fylder 1 år. Tilbuddet benævnes *obligatorisk læringstilbud* og har en varighed af 25 timer om ugen. Det obligatoriske læringstilbud er et selvstændigt tilbud, der foregår i en daginstitution. I de følgende afsnit beskrives bl.a. målgruppen for læringstilbuddet, krav til indhold og rammer, kravet om standsning af børneydelsen mv.

Formålet med loven er at sikre, at flere børn fra udsatte boligområder kommer i dagtilbud, som bl.a. kan understøtte deres dansksproglige kompetencer og generelle læringsparathed.

Loven udmønter store dele af aftalen om obligatorisk læringstilbud til 1-årige i udsatte boligområder og skærpet straf til ledere for pligtforsømmelser, som blev indgået mellem regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti d. 28. maj 2018.

2. Målgruppen for obligatorisk læringstilbud

2.1. Hvilke børn er i målgruppen?

Målgruppen for det obligatoriske læringstilbud er fastsat i § 44 a, stk. 1, og omfatter følgende:

1. Alle børn med bopæl i et udsat boligområde, jf. listen over udsatte boligområder i lov om almene boliger m.v., som ikke er optaget i dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, når de fylder 1 år.
2. Alle børn med bopæl i et udsat boligområde, jf. listen over udsatte boligområder i lov om almene boliger m.v., som i alderen mellem 1 og 2 år udmeldes af et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, og ikke optages i et andet dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3.
3. Alle børn i alderen mellem 1 og 2 år, som flytter ind i et udsat boligområde, jf. listen over udsatte boligområder i lov om almene boliger m.v., og som ikke er optaget i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3.

I forhold til nr. 2 betyder det bl.a., at hvis et barn på fx 1 år og 6 måneder med bopæl i et boligområde, som optræder på listen over udsatte boligområder, udmeldes af et dagtilbud og ikke optages i et andet dagtilbud, skal barnet optages i et obligatorisk læringstilbud, eller alternativt skal forældrene forestå en indsats selv, jf. pkt. 9.1 nedenfor.

Omvendt betyder det, at hvis et barn med bopæl i et udsat boligområde, som er ældre end 2 år, udmeldes af et dagtilbud, er barnet ikke omfattet af reglerne og skal dermed ikke optages i et obligatorisk læringstilbud, uanset om barnet ikke optages i et andet dagtilbud efter § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, ligesom forældrene ikke skal forestå en indsats selv.

I forhold til nr. 3 betyder afgrænsningen af målgruppen bl.a., at hvis et barn på fx 1 år og 6 måneder flytter ind i et boligområde, som optræder på listen over udsatte boligområder, og barnet ikke er optaget i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, skal barnet optages i et obligatorisk læringstilbud, eller forældrene skal forestå en indsats selv.

Hvis et barn ældre end 2 år, som ikke er optaget i et dagtilbud efter dagtilbudsloven § 19, stk. 2-5 eller en dagpleje efter § 21, stk. 2 eller 3, flytter ind i et udsat boligområde, er barnet derimod ikke omfattet af reglerne og skal dermed ikke optages i et obligatorisk læringstilbud, ligesom forældrene ikke skal forestå en indsats selv.

2.2. Hvornår har et barn bopæl i et udsat boligområde?

Hvorvidt et barn har bopæl i et udsat boligområde afhænger af, om det boligområde, som barnet har bopæl i, fremgår af den liste over udsatte boligområder, som offentliggøres af transport-, bygnings- og boligministeren én gang årligt efter lov om almene boliger m.v. Det følger af loven, at der med udsatte boligområder forstås områder, hvor mindst to af følgende kriterier er opfyldt:

- 1) Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
- 2) Andelen af beboere dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
- 3) Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.
- 4) Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusivt uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

Med bopæl menes i denne sammenhæng folkeregisteradresse. I tilfælde hvor barnets forældre ikke lever sammen, og barnet i strid med CPR-lovgivningen har folkeregisteradresse hos den forælder, som bor uden for et udsat boligområde, men reelt opholder sig mest hos den forælder, som bor i et udsat boligområde, vil det være folkeregisteradressen hos sidstnævnte, der vil blive betraget som barnets bopæl.

2.3. Hvornår er man optaget i et dagtilbud?

Et barn kan alene være i målgruppen for det obligatoriske læringstilbud, hvis barnet ikke er optaget i enten en daginstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller en dagpleje efter § 21, stk. 2 eller 3. Hvis forældrene er blevet tilbudt en plads til barnet i en daginstitution eller en dagpleje, og forældrene har accepteret pladsen, vil det i denne sammenhæng være at sidestille med optagelse. Det vil derimod ikke være tilstrækkeligt, hvis forældrene alene har ønsket en plads og står på venteliste til en plads i en daginstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller en dagpleje efter § 21, stk. 2 eller 3. Dette skal ses i lyset af, at forældrene bliver orienteret om optagelsen i det obligatoriske læringstilbud 3 måneder før, at barnet fylder 1 år, ligesom forældrene i disse tilfælde ikke har taget imod kommunens tilbud efter pasningsgarantien.

3. Oplysning til forældrene

Kommunalbestyrelsen skal oplyse forældre om, at deres barn skal optages i et obligatorisk læringstilbud, eller at forældrene skal varetage en indsats selv, som står mål med det obligatoriske læringstilbud. Tidspunktet for oplysningen afhænger af, om barnet er omfattet af nummer 1, 2, eller 3 i pkt. 2.1 ovenfor.

I forhold forældre til børn, som er omfattet af nr. 1, skal kommunalbestyrelsen oplyse forældrene senest 3 måneder før, det pågældende barn fylder 1 år.

I forhold til forældre til børn, som er omfattet af nr. 2, skal kommunalbestyrelsen oplyse forældrene i forbindelse med udmeldelsen af dagtilbuddet. Kommunalbestyrelsen vil således alene være forpligtet til give de relevante oplysninger til de konkrete forældre, som ønsker at udmelde deres barn fra et dagtilbud og ikke til øvrige forældre med børn i dagtilbud.

Endelig gælder det i forhold til børn, som er omfattet af nr. 3, at kommunalbestyrelsens oplysning skal finde sted i forbindelse med flytningen til området. Kommunalbestyrelsen vil dermed alene være forpligtet til oplyse de konkrete forældre, som ønsker at udmelde deres barn fra et dagtilbud, og dermed ikke øvrige forældre i kommunen, som ikke har bopæl i udsatte boligområder.

Uanset tidspunktet for oplysningen skal forældrene bl.a. oplyses om optagelse, omfang og udmeldelse samt om muligheden for at forestå indsatsen selv, jf. pkt. 9.1. I forhold til sidstnævnte vil det være hensigtsmæssigt at oplyse om kravene til forældrenes indsats samt kommunalbestyrelsens tilsyn med indsatsen.

Oplysningen skal sendes skriftligt til forældrene og kan formidles digitalt via e-Boks. Der kan være undtagelser, hvor kommunen må sende et almindeligt postomdelt brev til forældrene, hvis de fx er undtaget fra digital post efter § 5 i lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

4. Hvilken daginstitution skal det obligatoriske læringstilbud foregå i?

Det obligatoriske læringstilbud skal foregå i en kommunal, selvejende eller udlisteret daginstitution, som kommunalbestyrelsen vurderer, kan understøtte barnets sproglige, sociale, personlige og kognitive udvikling samt demokratiske dannelse. I forhold til sproglig udvikling tænkes her særligt på barnets danske sprog bl.a. med henvisning til, at hovedsproget, jf. dagtilbudslovens § 22 a, skal være dansk i alle daginstitutioner.

Dette betyder, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med optagelsen af et barn i et obligatorisk læringstilbud skal vurdere, hvilke daginstitutioner i kommunen, der har det rette læringsmiljø og de rette kompetencer til at løfte opgaven. Her kan fx lægges vægt på det pædagogiske personales kompetencer, en klar og relevant pædagogisk tilgang, sammensætningen af børn i daginstitutionen, afstand til øvrige daginstitutioner med børn fra udsatte boligområder, som er optaget i obligatorisk læringstilbud mv.

Kommunalbestyrelsen skal i denne sammenhæng beslutte, hvordan man i kommunen ønsker at tilrettelægge de obligatoriske læringstilbud, herunder om de børn, der skal optages i obligatorisk læringstilbud, skal samles i få daginstitutioner, eller om de skal optages i forskellige institutioner. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at børn fra udsatte boligområder, som optages i et obligatorisk læringstilbud i en daginstitution skal indgå i opgørelsen over det samlede årlige nyoptag i daginstitutionerne, hvor der fra d. 1. januar 2020 højst må nyoptages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution eller enhed i daginstitution i løbet af et kalenderår, jf. lov nr. 1528 af 18. december 2018 om bedre fordeling i daginstitutioner.

5. Krav til det obligatoriske læringstilbud

5.1. Krav til indholdet

Som nævnt indledningsvist er det obligatoriske læringstilbud et selvstændigt tilbud. På den baggrund indføres der med § 44 b nogle krav, som det obligatoriske læringstilbud skal leve op til.

Det følger i den forbindelse af § 44 b, stk. 1, 1. pkt., at børn, som er optaget i et obligatorisk læringstilbud skal integreres i børnefællesskabet i den daginstitution, hvor det obligatoriske læringstilbud foregår.

Det betyder bl.a., at børn fra udsatte boligområder, som er optaget i et obligatorisk læringstilbud, skal have mulighed for at indgå i lege, rutinesituationer og andre pædagogiske aktiviteter med de øvrige børn i daginstitutionen i det tidsrum, hvor barnet er til stede i daginstitutionen.

Herudover følger det af § 44 b, stk. 1, 2. pkt., at det obligatoriske læringstilbud vil skulle tilrettelægges ud fra de indholdsmæssige krav, som daginstitutionen

er omfattet af efter dagtilbudslovens afsnit II. Det betyder bl.a., at indsatsen i det obligatoriske læringstilbud skal tilrettelægges således, at hovedsproget i læringstilbuddet er dansk. Med hovedsprog menes det sprog, som i udgangspunktet anvendes i dialogen mellem børn og pædagogisk personale i læringstilbuddet. Kravet om dansk som hovedsprog indebærer, at der i konkrete tilfælde vil kunne tales et andet sprog end dansk, hvis det pædagogiske personale vurderer det nødvendigt i en afgrænset situation at tale et andet sprog fx med henblik på at lære det enkelte barn det danske sprog.

Det betyder herudover, at indsatsen i det obligatoriske læringstilbud skal tilrettelægges i overensstemmelse med den pædagogiske læreplan for aldersgruppen, som er udarbejdet i daginstitutionen efter dagtilbudslovens § 8. Det følger heraf, at den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag, seks læreplanstemaer samt pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Arbejdet med børns læring skal tage udgangspunkt i et bredt læringsbegreb, der understøtter børns kropslige og motoriske, sociale, personlige og kognitive læring.

5.2. Krav til rammerne

Kommunalbestyrelsen skal, jf. § 44 b, stk. 2, beslutte, hvordan de 25 timer i det obligatoriske læringstilbud skal placeres over ugen. De 25 timer skal fordeles jævnt over ugen og så vidt muligt placeres på tidspunkter, hvor børnene aktivt kan indgå i børnefællesskabet og deltage i leg og aktiviteter.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte, hvornår på dagen og ugen timerne skal placeres. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse vælge den samme fordeling for alle børn i obligatorisk læringstilbud eller beslutte, at fordelingen varierer efter forskellige behov. Det kan fx være rutiner i den enkelte daginstitution, særlige forhold hos det enkelte barn eller lignende.

De 25 timer skal som udgangspunkt fordeles over de fem hverdage i ugen og placeres på tidspunkter, hvor børnene får mest muligt ud af det pædagogiske læringsmiljø, som er planlagt af kommunen eller institutionen. Der kan dog være konkrete situationer, hvor placeringen af timerne kan fraviges, og hvor timerne dermed ikke skal være ligeligt fordelt over ugens fem hverdage. Det kan fx være tilfældet, hvis der er behov for, at børnene den ene dag i ugen er på en længere tur, at børnene skal deltage i planlagte pædagogiske aktiviteter, højtidsmarkeringer m.v., som alene kan finde sted uden for det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen har besluttet, at timerne skal placeres eller lignende. De 25 timer skal også håndteres på en måde, så barnets søvn ikke forstyrres.

5.3. Målrettede forløb for børn og forældre

Kommunalbestyrelsen har efter § 44 b, stk. 3, pligt til at sikre, at der som led i det obligatoriske læringstilbud på et tidligt tidspunkt efter optagelsen iværksættes målrettede forløb for børnene med henblik på at styrke børnenes dansksproglige kompetencer og generelle læringsparathed samt introducere børnene til danske traditioner, normer og værdier.

Det betyder bl.a., at det pædagogiske personale skal understøtte barnets danske sprog og generelle læring samt introducere børnene til traditioner og højtid i forbindelse med fx jul, påske, grundlovsdag, fødselsdage og fastelavn samt demokratiske normer og værdier. I forhold til sidstnævnte kan personalet fx understøtte respekt og ligeværd mellem køn i legen og introducere børnene til aktiviteter, hvor de oplever, at der lyttes til andres synspunkter, ligesom der inddrages et børneperspektiv, så børnene oplever at have indflydelse på de aktiviteter, som foregår i dagligdagen.

Der er ikke fastsat krav til omfanget af de målrettede forløb, men forløbene for børnene kan fx have et omfang svarende til 10 timer pr. uge over en periode på 10 uger. Det er hensigten, at forløbene skal integreres mest muligt i den almindelige hverdag i dagtilbuddet, så børnene indgår i det almindelige børnefællesskab, legen og de pædagogiske aktiviteter, der finder sted. Forløbene skal ligeledes være i tråd med den pædagogiske læreplan.

Herudover følger det af § 44 b, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at begge barnets forældre indgår i målrettede forløb, hvor de bl.a. skal vejledes om, hvordan de kan støtte op om deres barns deltagelse i det obligatoriske læringstilbud, og hvordan de kan understøtte deres barns dansksproglige kompetencer og generelle læringsparathed samt introducere barnet til danske traditioner, normer og værdier. Det gælder uanset, om barnets forældre bor sammen eller ej. Forpligtelsen til at deltage i de målrettede forløb gælder begge barnets forældre. Der vil dog kunne være konkrete tilfælde, hvor det ikke kan lade sig gøre, at begge barnets forældre deltager i forløbene. Det kan fx være tilfældet, hvis den ene af barnets forældre opholder sig i en anden del af landet, hvis den ene forælder er alvorligt syg eller lignende.

Forældrene kan som led i forløbene fx få indblik i og erfaring med, hvordan de kan støtte deres barns læring, trivsel og deltagelse i børnefællesskaber og læringstilbuddet. Det kan handle om, hvordan forældrene kan understøtte barnets motivation, vedholdenhed og sociale kompetencer, foruden hvordan forældrene kan medvirke til at understøtte deres barns dansksproglige kompetencer gennem fx højtlesning, aflytning af lydclip, film mv., sanglege eller lignende i hjemmet. Herudover kan forældrene også få viden om og konkret se, hvordan og ud fra hvilke pædagogiske værdier, der arbejdes i dagtilbuddene, herunder at aktiviteterne skal bidrage til at understøtte barnets brede læring ud fra det pædagogiske grundlag og de seks temaer i den pædagogiske læreplan. Derudover kan det pædagogiske personale orientere forældrene om den individuelle sprogvurdering, som finder sted for alle børn i obligatorisk læringstilbud i enten 2- eller 3-års-alderen samt den eventuelle efterfølgende sprogstimulering, hvor form og indhold bl.a. afhænger af, om det enkelte barn er et- eller tosproget, jf. dagtilbudslovens § 11.

Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan inddragelsen af forældrene i de målrettede forløb skal tilrettelægges. Der er ikke fastsat krav til hverken form eller omfang af forældreinddragelsen, men forløbene for forældrene kan fx have et omfang og en varighed på 6 timer om ugen over en periode på 3 uger. I den forbindelse kan kommunalbestyrelsen fx beslutte, at der skal iværksættes forløb for de enkelte forældrepar, eller at forløbene skal foregå i hold.

Børne- og Socialministeriet er pt. i gang med at udvikle et program, som består af bl.a. understøttende materialer og kompetenceudviklingsaktiviteter, som skal bidrage til at inspirere kommuner og institutioner som led i gennemførelsen af forløbene for både børnene og deres forældre. Der ansættes ligeledes praksis-konsulenter i Socialstyrelsen, som skal vejlede kommuner og institutioner i forhold til forløbene for at understøtte den bedst mulige implementering.

6. Udmeldelse af obligatorisk læringstilbud

6.1. Hovedregel

Et barn skal, jf. § 44 c, stk. 1, som udgangspunkt forblive optaget i et obligatorisk læringstilbud, indtil kommunen gennemfører den lovpligtige sprogvurdering i enten 2- eller 3-års-alderen efter de regler, som er fastsat i dagtilbudslovens § 11.

Det betyder, at det enkelte barn som udgangspunkt skal udmeldes automatisk af det obligatoriske læringstilbud på det tidspunkt, hvor kommunen gennemfører sprogvurderingen efter dagtilbudslovens § 11. Der skal foretages en individuel sprogvurdering af alle børn, der har været optaget i et obligatorisk læringstilbud, med mindre barnet efterfølgende er blevet optaget i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, eller barnet og forældrene er fraflyttet det udsatte boligområde, jf. nedenfor under pkt. 6.2.

Hvis barnet ikke er tosproget, som defineret i dagtilbudsloven, og sprogvurderingen viser, at barnet fortsat har behov for sprogunderstøttende aktiviteter, skal kommunen sikre, at barnet modtager sprogstimulering efter behov, jf. dagtilbudslovens § 11, stk. 7. Er barnet tosproget, og sprogvurderingen viser, at barnet har behov for sprogunderstøttende aktiviteter, skal barnet optages i et obligatorisk sprogstimuleringstilbud 30 timer om ugen, jf. dagtilbudslovens § 11, stk. 8.

Hvis det pågældende boligområde, som barnet har bopæl i, ikke længere fremgår af listen over udsatte boligområder, når denne offentliggøres af transport-, bygnings- og boligministeren i december efter lov om almene boliger m.v., så skal barnet fortsat være optaget i det obligatoriske læringstilbud, indtil kommunen gennemfører ovennævnte sprogvurdering i enten 2- eller 3-års-alderen.

6.2. Undtagelser

Det følger af § 44 c, stk. 2, 1. pkt., at et barn kan udmeldes af et obligatorisk læringstilbud inden tidspunktet for den kommunale sprogvurdering i enten 2- eller 3-års-alderen, hvis barnet enten fraflytter det udsatte boligområde, eller barnet optages i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3.

Det betyder, at hvis et barn fx fraflytter et udsat boligområde i en alder af 2 år og 3 måneder, og kommunen gennemfører sprogvurdering af børn i 3-års-alderen, så skal kommunalbestyrelsen udmelde barnet fra det obligatoriske læringstilbud fra fraflytningstidspunktet. Hvis den pågældende kommune har fremrykket sprogvurderingen efter dagtilbudslovens § 11, stk. 4, til 2-års-alderen, og det pågældende barn på baggrund af vurderingen skal tilbydes et obligatorisk sprogstimuleringstilbud, vil dette være gældende, uanset barnets flytning fra det udsatte boligområde.

I tilfælde hvor et barn flytter til en anden adresse i opholdskommunen og dermed udmeldes af det obligatoriske læringstilbud, skal kommunalbestyrelsen som udgangspunkt tilbyde forældrene en plads i den samme daginstitution på almindelige vilkår. Hvis forældrene ønsker at tage i mod pladsen i daginstitutionen, skal tilskud og egenbetaling til pladsen opgøres på almindelige vilkår efter dagtilbudslovens kapitel 5.

Det betyder ligeledes, at forældre til et barn i et obligatorisk læringstilbud til enhver tid og inden for de retningslinjer for udmeldelse, der er fastsat af kommu-

nalbestyrelsen, jf. nedenfor, kan udmelde deres barn af et obligatorisk lærings-tilbud, hvis barnet i umiddelbar forlængelse af udmeldelsen optages på almindelige vilkår i enten en daginstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller en dagpleje efter dagtilbudslovens § 21, stk. 2 eller 3. Dette kræver, at forældrene har fået tilbudt en plads i daginstitution eller en dagpleje efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, ligesom forældrene skal have accepteret pladsen, før barnet kan udmeldes fra det obligatoriske læringstilbud. Der kan fx være tale om, at forældrene har ønsket en plads i og stået på venteliste til enten en daginstitution eller en dagpleje efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, eller § 21, stk. 2 eller 3, inden barnet fyldte 1 år, men først har fået tilbudt pladsen, når barnet fylder 1 år og 6 måneder.

Optagelse i et dagtilbud eller flytning fra et udsat boligområde, vil således være de eneste måder et barn kan blive udmeldt af et obligatorisk læringstilbud, før kommunen foretager sprogvurdering i 2- eller 3-års-alderen, med mindre forældrene i stedet selv har iværksat en indsats, som står mål med det obligatoriske læringstilbud, jf. det foreslåede § 44 f, stk. 1.

6.3. Udmeldelse efter rimeligt varsel

Udmeldelse af et obligatorisk læringstilbud skal, jf. § 44 c, stk. 2, 2. pkt., ske efter et rimeligt varsel. Varslet skal fastsættes i kommunalbestyrelsens retningslinjer for udmeldelse af obligatorisk læringstilbud, jf. nedenfor.

Det betyder, at hvis barnet fraflytter et udsat boligområde og dermed skal udmeldes af det obligatoriske læringstilbud, så skal kommunen udmelde barnet med et rimeligt varsel efter de frister for udmeldelse, som fremgår af de fastsatte og offentliggjorte retningslinjer for udmeldelse. Det betyder ligeledes, at hvis forældrene ønsker at udmelde deres barn fra et obligatorisk læringstilbud, fordi barnet skal optages i et dagtilbud på almindelige vilkår, så vil forældrene skulle være opmærksomme på de frister for udmeldelse, som er fastsat af kommunalbestyrelsen.

6.4. Retningslinjer for udmeldelse

Det følger af § 44 c, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for udmeldelse af obligatorisk læringstilbud. Denne forpligtelse gælder som udgangspunkt kun for kommuner, hvor der er boligområder, som optræder på listen over udsatte boligområder. Der kan dog være kommuner, som ikke længere har boligområder, der optræder på listen over udsatte boligområder, men som stadig har børn optaget i obligatoriske læringstilbud. Forpligtelse til at fastsætte og offentliggøre kriterier for udmeldelse vil i disse tilfælde gælde, indtil der ikke længere er børn, som er optaget i obligatorisk læringstilbud i kommunen.

Af kommunens retningslinjer for udmeldelse skal bl.a. fremgå, hvilke frister kommunen og forældrene skal være opmærksomme på i forhold til udmeldelse af barnet. Dette vil både gælde i forbindelse med flytning, optagelse i et dagtilbud, samt ved læringstilbuddets ophør ved tidspunktet for sprogvurdering i enten 2- eller 3-års-alderen.

Kommunalbestyrelsens retningslinjer for udmeldelse af obligatorisk læringstilbud skal offentliggøres sammen med kommunens øvrige retningslinjer mv., der er fastsat efter dagtilbudslovens afsnit II og V, et samlet sted på kommunens hjemmeside eller et andet let tilgængeligt sted for borgerne, jf. dagtilbudslovens § 3 a, stk. 7.

7. Registrering af fremmøde og orientering til kommunen

7.1. Lederens registrering af fremmødet

Lederen i den enkelte daginstitution er, jf. § 44 d, stk. 1, ansvarlig for at registrere fremmødet i det obligatoriske læringstilbud. Det er hensigten, at lederens registrering skal ske så ubureaukratisk som muligt og ligge i naturlig forlængelse af den registrering af børnenes tilstedeværelse i institutionerne, som allerede finder sted i dag.

Pligten til at registrere børnenes fremmøde skal ses i sammenhæng med, at forældrene har pligt til at lade deres barn deltage i det obligatoriske læringstilbud, herunder at forældrene skal sikre, at barnet ikke benytter det obligatoriske læringstilbud mere eller mindre end 25 timer om ugen, jf. pkt. 8.1 nedenfor.

7.2. Orientering til kommunen

Lederen i daginstitutionen er endvidere, jf. § 44 d, stk. 2, 1. pkt., ansvarlig for at informere kommunen, hvis barnet eller forældrene ikke deltager i de målrettede forløb, jf. pkt. 5.3 ovenfor, eller hvis et barn over en periode på en kalendermåned benytter det obligatoriske læringstilbud mere eller mindre end 25 timer om ugen.

Idet fremmødet skal opgøres over en kalendermåned, skal lederen foretage en forholdsmæssig vurdering af barnets ophold i daginstitutionen i den pågældende måned, hvor der bl.a. skal tages højde for, hvor mange fulde dage barnet har været i institutionen, herunder om der i perioden har været helligdage, barnet har været på ferie, fridage på grund af begivenheder i familien eller lignende. Denne type aftalt fravær skal ikke indgå i opgørelsen, ligesom den ikke skal videregives til kommunen.

Det vil være naturligt, at lederen i den enkelte daginstitution i dialog med familien håndterer den konkrete afholdelse af almindelig ferie, fridage på baggrund af begivenheder i familien m.v.

Lederens information til kommunen skal danne grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelse om standsning af børneydelsen, jf. pkt. 8.2 nedenfor, hvor kommunalbestyrelsen samtidig skal beslutte, om afvigelserne skyldes undskyldelige omstændigheder. Med undskyldelige omstændigheder menes psykisk nedsat funktionsevne hos forældrene.

Lederens information til kommunen må alene anvendes til at opfylde formålet med loven. Det vil sige, at informationen om børns anvendelse af det obligatoriske læringstilbud samt børns og forældres deltagelse i målrettede forløb kun kan anvendes som grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelse om standsning af børneydelsen.

Idet lederens registreringer om børns fremmøde i det obligatoriske læringstilbud ligger til grund for kommunalbestyrelsens eventuelle afgørelse om standsning af børneydelsen, er den enkelte leder i daginstitutionen ikke at betragte som dataansvarlig. Da oplysningerne skal anvendes af kommunen, vil det således være kommunen, som er den dataansvarlige. Oplysningerne om børnenes og forældrenes tilstedeværelse i det obligatoriske læringstilbud og informationen til kommunen skal ses i relation til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a og e og artikel 9, stk. 2, litra a og c, samt databeskyttelseslovens §§ 6 og 7.

8. Forældrenes forpligtelse og kommunalbestyrelsens afgørelse om standsning af børneydelsen

8.1. Forældrenes forpligtelse

Det følger af § 44 e, stk. 1, 2. pkt., at forældre har pligt til lade deres barn deltage i det obligatoriske læringstilbud eller til at forestå en indsats, der står mål med det obligatoriske læringstilbud, jf. pkt. 9.1 nedenfor. Forpligtelsen indebærer at;

- 1) forældrene skal sikre, at barnet og begge forældre deltager i de målrettede forløb, jf. pkt. 5.3 ovenfor, og
- 2) barnet ikke benytter det obligatoriske læringstilbud mere eller mindre end 25 timer om ugen.

Som det fremgår under nr. 1, skal både barnet og som udgangspunkt begge forældrene deltage i de målrettede forløb. Der kan dog være konkrete tilfælde, hvor det ikke kan lade sig gøre, at begge barnets forældre deltager i forløbene. Det kan fx være tilfældet, hvis den ene af barnets forældre opholder sig i en anden del af landet, hvis den ene forælder er alvorligt syg eller lignende.

Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at barnet eller en af barnets forældre ikke i tilstrækkelig grad deltager i forløbene, har forældrene ikke levet op til deres forpligtelse. Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at barnet har været mere eller mindre end 25 timer om ugen i læringstilbuddet, vil det samme være tilfældet. Det vil sige, at forældrene ikke lever op til deres forpligtelse, hvis barnet over en periode på en kalendermåned har været til stede i det obligatoriske læringstilbud mere eller mindre end 25 timer om ugen, eller hvis barnet har opholdt sig i daginstitutionen på tidspunkter, der ikke stemmer overens med kommunalbestyrelsens beslutning om de 25 timers placering, jf. pkt. 5.2 ovenfor, og dette ikke beror på undskyldelige omstændigheder. Med undskyldelige omstændigheder menes nedsat psykisk funktionsevne hos forældrene.

8.2. Kommunalbestyrelsens afgørelse om standsning af børneydelsen

Kommunalbestyrelsen skal, jf. § 44 e, stk. 2, 1. pkt., træffe afgørelse om standsning af børneydelsen, jf. lov om en børne- og ungeydelse, hvis forældrene ikke overholder deres pligt til at lade deres barn deltage i det obligatoriske læringstilbud, jf. ovenfor, og den manglende overholdelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder forstået som nedsat psykisk funktionsevne hos forældrene. Hvorvidt der er tale om undskyldelige omstændigheder besluttet af kommunalbestyrelsen på baggrund af fx en indhentet lægeerklæring fra den eller de pågældende forældre.

Kommunalbestyrelsen skal således træffe afgørelse om standsning af børneydelsen, hvis en leder i en daginstitution, jf. pkt. 7.2, fx informerer kommunalbestyrelsen om, at et barn over en periode på en kalendermåned har benyttet det obligatoriske læringstilbud mere eller mindre end 25 timer om ugen, og kommunalbestyrelsen beslutter, at afvigelsen ikke beror på undskyldelige omstændigheder. Her vil kommunalbestyrelsen skulle lægge vægt på, om der er tale om større afvigelser. Kommunalbestyrelsen skal som led i afgørelsen partshøre forældrene efter kapitel 5 i forvaltningsloven.

Kommunalbestyrelsens eventuelle afgørelse om standsning af børneydelsen er gældende for et kvartal. Børneydelsen skal som følge af kommunalbestyrelsens afgørelse som udgangspunkt standses for det kvartal, der følger efter kvartalet, hvor afgørelsen er truffet. I særlige tilfælde kan standsningen af børneydelsen dog først effektueres for det efterfølgende kvartal, fx hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om standsning af børneydelsen den sidste hverdag i måneden i et kvartal.

9. Forældres mulighed for at forestå indsatsen selv og kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse

9.1. Forældres mulighed for at forestå indsatsen selv

Forældre, der ikke ønsker at deres barn skal optages i et obligatorisk læringstilbud, har, jf. § 44 f, stk. 1, 1. pkt., mulighed for at forestå indsatsen selv. Det er et krav, at forældrenes indsats står mål med det obligatoriske læringstilbud.

Det betyder, at forældrene skal kunne forestå en indsats, som lever op til det overordnede formål med det obligatoriske læringstilbud. Forældrene skal i den forbindelse bl.a. sikre, at barnets danske sprog udvikles, og at barnets brede læringsforståelse understøttes gennem aktiviteter i hverdagen. Forældrene skal endvidere sikre, at barnet introduceres til danske traditioner og højtider i forbindelse med fx jul, påske, grundlovsdag, fødselsdage og fastelavn samt demokratiske normer og værdier. Der kan fx være tale om, at forældrene sikrer, at barnet oplever at have medbestemmelse og medansvar, at der er respekt og ligeværd mellem køn, at barnet gennem leg med andre børn oplever, at der lyttes til gensidige synspunkter m.v.

Omvendt betyder det ikke, at forældrene skal leve op til de formkrav til det obligatoriske læringstilbud, som er fastsat i § 44 b. Det betyder bl.a., at indsatsen ikke skal have en bestemt varighed, ligesom der ikke skal gennemføres målrettede forløb for barnet og forældrene, jf. pkt. 5.3.

Forældre, som selv vil forestå indsatsen, skal meddele dette skriftligt til kommunen, før indsatsen påbegyndes, og dermed før barnet skal optages i et obligatorisk læringstilbud. Forældrenes meddelelse skal som minimum indeholde oplysninger om, hvilke børn der skal deltage i indsatsen, hvor indsatsen skal foregå, og hvem der skal varetage indsatsen. Meddelelsen skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at kommunen gennem sit tilsyn kan vurdere, om indsatsen står mål med indsatsen i det obligatoriske læringstilbud.

Forældrene skal ikke have tilladelse fra kommunalbestyrelsen til at forestå indsatsen selv, før indsatsen påbegyndes. Hvorvidt indsatsen står mål med det obligatoriske læringstilbud skal kommunen påse som led i tilsynet med indsatsen, jf. pkt. 9.2 nedenfor.

Forældre, der forestår indsatsen selv, samt forældre med børn optaget i obligatorisk læringstilbud, har ikke samtidig ret til at modtage tilskud til privat pasning eller tilskud til pasning af egne børn.

9.2. Kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse

Kommunalbestyrelsen har, jf. § 44 f, stk. 3, 1. pkt., ansvaret for at føre tilsyn med den indsats, som forældrene selv forestår. Hvis indsatsen foregår i hjemmet, kræver adgang til hjemmet forældrenes samtykke. Samtykke i denne forbindelse skal anses som samtykke efter databeskyttelsesforordningen, idet kommunen bl.a. kan indhente personoplysninger i form af fx eksamensbeviser eller lignende. Kommunen skal således leve op til kravene i databeskyttelsesforordningen. Med samtykke forstås, jf. definitionen i databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 11, enhver frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljestilkendegivelse fra den registrerede, hvorved den registrerede ved erklæring eller klar bekræftelse indvilliger i, at personoplysninger der vedrører den pågældende, gøres til genstand for behandling.

Hvis forældrene afviser at lade kommunalbestyrelsen udøve sit tilsyn med indsatsen, og kommunalbestyrelsen dermed ikke kan gennemføre tilsynsopgaven,

skal kommunalbestyrelsen beslutte, at barnet skal optages i et obligatorisk læringstilbud. Dette gælder uanset, om forældrene helt eller delvist afviser kommunen adgang til hjemmet eller på anden vis hindrer kommunen i at gennemføre tilsynsopgaven.

Kommunalbestyrelsen skal som led i tilsynet vurdere, om forældrenes indsats står mål med det obligatoriske læringstilbud, herunder om hovedsproget er dansk. Det betyder bl.a., at kommunalbestyrelsen i sit tilsyn med forældrenes indsats skal tage udgangspunkt i, at forældrene skal kunne understøtte barnets dansksproglige udvikling.

Kommunalbestyrelsen skal derfor i sine tilsynsbesøg lægge særlig vægt på forældrenes dansk kundskaber. Vurderingen af, om forældrene har tilstrækkelige dansksproglige kompetencer til at kunne forestå indsatsen, gælder som udgangspunkt for begge barnets forældre. Kommunalbestyrelsen kan fx basere sin vurdering på, om begge forældre har bestået 9. klasses afgangsprøve i dansk, Prøve i Dansk 3 eller øvrig dokumentation, der står mål hermed.

Herudover skal kommunalbestyrelsen som led i tilsynet se på, om forældrene i hverdagen understøtter barnets generelle læring og udvikling, samt om barnet introduceres til danske traditioner samt demokratiske normer og værdier. Her kan kommunalbestyrelsen bl.a. lægge vægt på, om forældrene giver barnet medansvar og medbestemmelse, om forældrene sikrer ligestilling mellem kønnene, m.v.

Det første tilsynsbesøg hos forældrene skal, jf. § 44 f, stk. 4, 1. pkt., være gennemført inden for den første måned, efter at forældrenes indsats er påbegyndt. Det vil samtidig sige 1 måned efter, at barnet skulle have været optaget i det obligatoriske læringstilbud, hvis forældrene ikke selv skulle forestå indsatsen. Det betyder, at hvis forældrene fx påbegynder deres indsats den første hverdag i en måned, skal kommunalbestyrelsens første tilsynsbesøg hos forældrene være gennemført senest den første hverdag i den følgende måned.

Kommunalbestyrelsen kan på baggrund af et tilsynsbesøg hos familien beslutte, at der ikke skal gennemføres yderligere tilsynsbesøg, hvis indsatsen vurderes at stå mål med indsatsen i det obligatoriske læringstilbud. Det betyder, at hvis kommunalbestyrelsen fx ved første eller andet tilsynsbesøg vurderer, at forældrenes indsats står mål med indsatsen i det obligatoriske læringstilbud, og kommunalbestyrelsen samtidig vurderer, at forældrene kan understøtte barnets dansksproglige udvikling og generelle læringsparathed samt introducere barnet til danske traditioner samt demokratiske normer og værdier, så kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke vil skulle gennemføres yderligere tilsynsbesøg hos de pågældende forældre.

Hvis kommunalbestyrelsen som led i tilsynet vurderer, at indsatsen ikke står mål med det obligatoriske læringstilbud, skal barnet optages i et obligatorisk læringstilbud. Det kan fx være tilfældet, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at begge barnets forældre ikke har tilstrækkelige dansk kundskaber til at kunne understøtte barnets dansksproglige udvikling, eller hvis forældrene ikke giver barnet kendskab til danske traditioner i forbindelse med fx jul, påske og fastelavn.

10. Tilskud mv. til forældre med børn i obligatorisk læringstilbud

Kommunalbestyrelsen skal give et tilskud til forældre, hvis barn er optaget i et obligatorisk læringstilbud. Det obligatoriske læringstilbud skal stilles gratis til rådighed for forældrene, og derfor skal kommunalbestyrelsens tilskud til pladsen skulle udgøre 100 pct. af udgiften til pladsen.

Udgiften til pladsen skal ikke skulle indgå i opgørelsen af de budgetterede bruttodriftsudgifter efter dagtilbudslovens § 32.

Forældrene skal selv sørge for eller særskilt betale for bleer og frokost, mens barnet er til stede i det obligatoriske læringstilbud.

De nærmere regler for tilskud mv. fastsættes på bekendtgørelsesniveau i første halvdel af 2019.

Med venlig hilsen

Thomas Rasmussen

Specialkonsulent – Kontor for Dagtilbud